

ČRNUŠKI GLAS

glasilo

Četrtna skupnost Črnuče

številka 9

september 2021

UVODNIK

Zaščitite svoj denar pred inflacijo in negativnimi obrestnimi merami

ŽARKO HOJNIK

Julija so bile življenjske potrebščine v Sloveniji in Evropi 2,4 odstotka dražje kot pred letom dni, sta izračunala slovenski statistični urad in Eurostat. Toda to še ni vse: do konca leta se bodo podražili tudi hrana, elektrika in plin. Kakšne težave nas čakajo?

Če ste lani s plačo ravno preživeli in se je ta zadnje leto zviševala enako kot povprečna plača, morate zdaj vsak mesec najti 12 evrov rezerv. Toliko so se vam namreč zvišali mesečni stroški ob nespremenjeni porabi. Podatki statističnega urada kažejo, da povprečne plače stalno rastejo, a drugi podatki kažejo, da imajo gospodinjstva manj denarja. Lani je, denimo, vsako osmo gospodinjstvo zamudilo plačilo obroka hipotekarnega stanovanjskega posojila in skoraj

vsako tretje plačilo najemnine. Anketa je tudi pokazala, da 32 odstotkov gospodinjstev težko ali zelo težko preživi s svojimi prihodki.

To pomeni, da je denar na vašem računu ali na vašem skrbniškem računu neizogibno izgubil vrednost. Od istega denarja boste dejansko prejeli manj. V desetih letih se bo z 2-odstotno inflacijo 1000 evrov kupne moči spremenilo v 820, pri 4 odstotkih pa v 675 evrov. Zamisel o vlaganju v vrednostne

papirje ni nova. Toda z naraščajočimi stopnjami inflacije v zadnjih nekaj mesecih so se občutno dvignile tudi cene vrednostnih papirjev. Tudi cena zlata se ne dvigne samodejno, ko narašča inflacija. Toda v zgodovini je bilo zlato dobro jamstvo ohranjanja vrednosti skozi generacije.

Glede na pričakovano gibanje cen in plač vam bo konec leta še težje kot zdaj. Skupno boste za iste izdelke odšteli dobre četrte plače več kot lani. Da bo težava še večja, se najbolj dražijo izdelki, ki jih težko pogrešate. Zaradi varčevanja države, ki niža ali odpravlja nekatere socialne prejemke, je pričakovati, da bo ljudi, ki živijo pod pragom revščine, še več.

PRAVILA CESTNEGA PROMETA

NOVE PROMETNE KAZNI

Enajstega avgusta je začela veljati novela zakona o pravilih cestnega prometa, ki uvaja nove prometne kazni. Med drugim so zdaj višje kazni za telefoniranje med vožnjo in neupravičeno parkiranje na mestih za invalide, nižja pa je kazen za prekoračitev hitrosti. Novela uvaja tudi možnost zavijanja desno pri rdeči luči na semaforju.

PREHITRA VOŽNJA V NASELJU

od 5 do 10 km/h: 40 evrov (prej 80 evrov)
od 10 do 20 km/h: 120 evrov in 3 točke (prej 250 evrov in 3 točke)
od 20 do 30 km/h: 250 evrov in 5 točk (prej 500 evrov in 5 točk)
od 30 do 40 km/h: 500 evrov in 7 točk (prej 1000 evrov in 9 točk)
od 40 do 50 km/h: 750 evrov in 9 točk (prej 1000 evrov in 9 točk)

PREHITRA VOŽNJA ZUNAJ NASELJA

od 10 do 20 km/h: 60 evrov (prej 80 evrov)
od 20 do 30 km/h: 120 evrov (prej 160 evrov)
od 30 do 40 km/h: 200 evrov in 3 točke (prej 250 evrov in 3 točke)
od 40 do 50 km/h: 400 evrov in 5 točk (prej 500 evrov in 5 točk)

PREHITRA VOŽNJA NA AVTOCESTI ALI HITRI CESTI

od 10 do 20 km/h: 40 evrov (prej 80 evrov)
od 20 do 30 km/h: 60 evrov (prej 80 evrov)
od 30 do 40 km/h: 120 evrov (prej 160 evrov)
od 50 do 60 km/h: 400 evrov in 5 točk (prej 500 evrov in 5 točk)

PREHITRA VOŽNJA NA OBMOČJU UMIRJENEGA PROMETA ALI SKUPNEGA PROSTORA

od 5 do 10 km/h: 40 evrov (prej 80 evrov)
od 10 do 20 km/h: 130 evrov in 3 točke (prej 300 evrov in 3 točke)
od 20 do 30 km/h: 500 evrov in 7 točk (prej 1000 evrov in 9 točk)

PREHITRA VOŽNJA NA OBMOČJU OMEJENE HITROSTI (DOVOLJENO DO 30 KM/H)

od 5 do 10 km/h: 40 evrov (prej 80 evrov)
od 10 do 20 km/h: 130 evrov (prej 300 evrov)
od 20 do 30 km/h: 500 evrov in 7 točk (prej 1000 evrov in 9 točk)

TELEFONIRANJE MED VOŽNJO

250 evrov in 3 točke (prej 120 evrov)

NEUPRAVIČENO PARKIRANJE NA MESTIH ZA INVALIDE

200 evrov (prej 80 evrov)
R. G.

ČRNUŠKI GLAS

Izdajatelj: Mestna občina Ljubljana, Četrtna skupnost Črnuče, Dunajska 367, 1231 Ljubljana Črnuče, ISSN 2670-7012

Telefon: 01 561 57 90

e-pošta: crnuski.glas@gmail.com

Glavni in odgovorni urednik: Žarko Hojnik

Uredništvo: Darko Rozinec, Ksenija Drole, Josip Marinič, Smiljan Mekicar

Lektorica: Urška Jarnovič

Tehnični urednik: Sergej Murko

Tisk: Delo d.o.o.,

Tiskarsko središče,

Dunajska 5,

Ljubljana

Naklada: 4.500 izvodov

Naslovnica: Foto Žarko Hojnik

Prepovedana je vsakršna reprodukcija, distribucija, predelava ali dajanje na voljo javnosti avtorskih del ali njihovih delov v tržne namene brez sklenitve ustrezne pogodbe.

OŠ NARODNEGA HEROJA MAKSA PEČARJA ČRNUČE

Prvič v hram učenosti

FOTOGRAFIJE ŽARKO HOJNIK

»Lepo pozdravljeni, prvošolci,« je zbrane prvi šolski dan nagovorila ravnateljica Zlatka Vlasta Zgonc. »Lepo ste se uredili. Tako je prav. Šola je resna stvar. Za vas smo izbrali razredničarke in učiteljice, ki znajo z otroki. Poglejte jih, kako so vesele in komaj čakajo, da vas bodo sprejele. Prišli ste na osnovno šolo Maksa Pečarja na Črnučah.«

»Redno si boste umivali roke, da bomo ostali zdravi, v nasprotnem ne boste mogli v šolo. Pri nas bo zelo lepo, in ker nas je veliko, moramo drug drugemu pomagati. Želim vam vse najboljše, potrudimo se vsi in bo res čudovito. Dragi starši, kot sem vam napisala, ste naši najbolj dragoceni sodelavci. Prosim, pridite v šolo, če imate kakršnekoli težave, pa tudi s pohvalami. Sodelujte z nami. Najmanj enkrat na dan se pogovorite z otrokom, pomagajte mu, sodelujte z njim in ga pohvalite. Pohvala je najboljša pedagoška spodbuda. Srečno in imejmo se lepo naslednjih devet let.« Dobrodošlico je prvošolcem izrekla tudi pomočnica ravnateljice za razredno stopnjo Tatjana Ančnik. »Dober dan še v

mojem imenu. Prvi roditeljski sestanki so za nami in starši so bili zelo pohvaljeni. Da ne bodo le starši tisti, ki so bili super, ampak da boste tudi vi super. Letos imamo srečo, da je bil vpis takšen, da imamo štiri oddelke, kar pomeni, da vas bo manj [vpisanih je bilo 87 učencev]. Želim vam prijetno šolsko leto in čim več znanja.« Na vprašanje, ali so bile počitnice okej, so vsi v en glas prikimali.

»Je kdo bral? Po dvigu rok je mogoče reči, da učiteljice v prvem razredu ne bodo imele dela, saj že vse znate. Je kdo mogoče izračunal kakšno stvar? Dvignjene roke kažejo, da tudi matematike ne bo treba imeti. Kdo je bil kjerkoli v naravi? No, tudi spoznavanja okolja ne bo. Je kdo narisal kakšno risbo? Tudi likovnega pouka ne potrebujemo. Je kdo zapel kakšno pesem? Glasba ne vem. Je kdo kaj športal? Učiteljice lahko torej začnemo pouk z igrkami, torticami, sladoledom, ker tega med počitnicami ni bilo preveč.« In so šli.

Žarko Hojnik

ROMAN FORTUNA

Naš cilj je, da bi vsaka četrtna skupnost imela svoje redarje

FOTO PRIMOŽ KOROŠEC

Družbena vloga občinskega redarstva ni novost v našem prostoru. Zgodovinsko gledano so podobne naloge, kot jih danes izvajajo občinski redarji, kar 150 let pred nastankom milice oziroma policije opravljali mestni stražniki. Z današnjega vidika velja, da za javno varnost, vključno z nadzorom predpisov o zaščiti pred novim koronavirusom v lokalnem okolju, ni pristojna le policija, temveč tudi občinske redarske službe. Zaradi globalnih groženj in varnostnih tveganj v širšem pomenu nacionalne varnosti je trend razvoja lokalnih varnostnih struktur v splošnem jasen: obseg njihovih nalog in pristojnosti se večja. Porajajo se vedno novi varnostni izzivi in težnja po uvedbi mestne oziroma lokalne policije. O družbeni vlogi in nalogah redarske službe smo se pogovarjali z Romanom

Fortuno, magistrom prava, po poklicu policistom, ki vodi mestno redarstvo, enega izmed dveh prekrškovnih organov Mestne občine Ljubljana.

Pred kratkim je začela veljati novela zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o cestnem prometu. Redarjem poleg policistov določa vrsto novih nalog in pristojnosti. Kako to vpliva na politiko prometne varnosti v lokalni skupnosti in način dela mestnih redarjev?

Novela nam je na neki način olajšala delo pri urejanju prometa v križiščih, zlasti ob prometnih konicah. Dobili smo nekaj novih pristojnosti, na primer pri razvrščanju, na drugi strani pa so se znižale globe za prehitro vožnjo. To je zgodovinski fenomen na področju prometne

varnosti. Razumi, kdor more ... Čeprav v praksi izvajamo celoten zakon o pravih cestnega prometa, nimamo pooblastil za ugotavljanje alkoholiziranosti udeležencev v prometu in obravnavo prometnih nesreč. Zadnjih petnajst let obravnavamo tudi druge kršitve, ki so v domeni policije. Omeniti je treba, da približno vsaki dve leti dobimo nove pristojnosti, hkrati pa država z zakoni, ki formalno urejajo naše pristojnosti, dolžnosti in statusne pravice, temu ne sledi. To je velik razkorak, ki se kaže tudi v dodatnih nalogah redarstva. Po novem bomo nadzirali še upoštevanje pravil vožnje z električnimi skiroji in zračni promet z letalniki oziroma droni. Veseli nas, da je zakonodajalec prepoznal problematiko parkiranja na označenih parkirnih mestih, rezerviranih za invalide, ter zvišal globo. To je bil tudi naš predlog, ko

INTERVJU

smo pripravljali predloge za spremembo zakonodaje, saj je to ena od najranljivejših skupin udeležencev v cestnem prometu.

Poročilo o delu ljubljanskega mestnega redarstva za lansko leto je dolgo skoraj štirideset strani. Govori o vrsti nalog, ki jih redarji opravljate v lokalni skupnosti. Po izbruhu covid-19 očitno še s tem povezane naloge. Lahko to na kratko predstavite našim bralcem?

Menim, da je pri nalogah občinskih redarjev na področju javnega zdravja kar nekaj odprtih vprašanj. Po zdravstvenem zakonu, na primer, sodelujemo pri omejevanju tobačnih izdelkov oziroma nadzoru, ali starši, torej voznik ali spremljevalec, kadijo v avtomobilu v prisotnosti otroka. V tretjem členu zakona o občinskem redarstvu nikjer ne piše, da smo redarji pristojni za varnost življenja in zdravje ljudi. In ker to ni zapisano, je vse skupaj nekoliko zapleteno. Zakon ni skladen z novimi nalogami redarjev. Leta 2017 smo poskušali odpraviti anomalije pri sodelovanju redarske službe v sistemu zaščite in reševanja. Tega nam ne priznajo nikjer. V mestu imamo s sklepom župana to urejeno v okviru kriznega štaba, da lahko v Ljubljani formalno delujemo tudi na področju zaščite in reševanja. Ta nedorečenost me žalosti. Imamo štirideset mestnih redarjev, ki delajo na terenu in lahko v vsakem trenutku zavarujejo tudi zdravje ljudi. Ne smemo prezreti, da so vrhunsko usposobljeni za uporabo defibrilatorja. Vsi so opravili nadaljevalni tečaj prve pomoči v simulacijskem centru Zdravstvenega doma Ljubljana, ki je eden od najsodobnejših na Balkanu, če ne celo v Evropi. A država sodelovanja redarjev na tem področju ne dovoli. Na drugi strani se je bilo treba, ko je izbruhnil covid, v naglici odločiti, kako nas vključiti in hkrati spraviti v nadzorni sistem.

Neljubi dogodki v času covid-19, ko je bila policija pod pretvezo nevarnosti okužbe potisnjena v zaostrovanje odnosa z državljanji, so načeli javno zaupanje v njeno delo. Kako ljudje in javnost sprejemajo občinske redarje in redarstvo kot institucijo javne varnosti?

Od marca lani smo si vsi prizadevali, da bi preprečili okužbe s koronavirusom.

FOTOGRAFIJA ARHIV M. R.

Župan je ustanovil krizni štab in že v prvem valu smo sproti sprejemali odločitve skladno z zahtevami zdravstvene stroke in vladnimi odloki. Naše delo je bilo usmerjeno zgolj v pomoč meščanom, oddelku za zaščito in reševanje ter drugim mestnim službam. Tako smo vsi skupaj skrbeli, da je Ljubljana uspešno prebrodila težko obdobje. Lani je bilo za nas najtežavnejše leto v zgodovini redarstva. Zaradi epidemije smo se morali hitro prilagoditi trenutnim razmeram. Uvedli smo stalne ekipe, kar pomeni, da sta bila vedno dva redarja v tako imenovanem mehurčku. Torej sta bila kot ekipa skupaj v avtomobilu ali patroljirala s kolesom. Administrativni del zaposlenih pa je delal izmenično na daljavo. Še vedno redno skrbimo za razkuževanje opreme in službenih vozil. Kar zadeva dožemanje naše službe, smo dobili veliko pohval ter zahval meščanov za naš trud in prizadevanja, kar nam je vlilo veliko volje, da smo delo opravili kar najbolj zavzeto in v interesu skupnosti.

So bili med zaposlenimi v mestni varnostni službi potrjeni primeri okužbe s koronavirusom?

So. V razgovorih z zaposlenimi, ki so bili okuženi, smo ugotovili, da se jih je večina okužila v domačem okolju. Imeli smo zelo malo takšnih primerov okužbe glede na število operativcev, ki so bili vseskozi na terenu.

Ali v zvezi s koronavirusom trenutno prejmete več klicev državljanov o kršitvah predpisov?

Ob popolni zaporu javnega življenja so se ljudje večkrat obrnili na nas. Njihov apel je bil namenjen predvsem zaščiti ljudi na javnih površinah, tudi na otroških igriščih. Posredovali smo enako kot policija. Zadnje leto smo opravili več intervencij za zaščito zdravja ljudi. Povezane so bile z nadzorom varne razdalje in higienskih pravil ter spremljanjem gastronomije in odpiranja ter zapiranja trgovin. To je bila za nas popolnoma nova izkušnja in lahko rečem, da so naši redarji delo opravili korektno in v okviru zmožnosti, ki jih imamo.

Ste imeli v času koronavirusa kakšno neprepano noč?

Smo. Mirno spim ponoči, vendar nekatere misli in skrbi vzamem s seboj v posteljo. V stresnih in nepredstavljenih razmerah lani spomladi, ki jih nismo bili vajeni, smo bili zelo budni. Ob prvem valu koronavirusa se je nena doma pojavilo več sto vozil, predvsem državljanov Srbije in drugih balkanskih držav, ki so bili ujeti na območju naše države. Hrvaška jih je zavrnila, niso mogli nadaljevati poti, zavrnila jih je tudi Madžarska. Ljudje so pristali pred srbsko ambasado in zahtevali od veleposlaništva, naj jim uredijo vrnitev domov. V trenutku smo se spoprijeli z varnostnim in humanitarnim proble-

INTERVJU

mom. Za razrešitev problema smo se povezali s policijo in drugimi institucijami. Na koncu se je vključilo tudi veleposlaništvo. V tem primeru se je pokazalo odlično sodelovanje na vseh ravneh oblasti, ki je pripeljalo do pozitivne rešitve nastalih razmer. Ustrezno smo poskrbeli za ljudi; med njimi smo namreč potrdili tudi nekaj okužb. Začasno so bili nastanjeni v telovadnici na Ježici. Skupaj s policijo in varnostno službo smo poskrbeli tudi za ustrezno varovanje. Osebnost sem se, denimo, tudi ob poznih večernih in jutranjih urah prepričal, ali so ljudje na varnem. Po treh tednih smo jim uredili vrnitev v koridorju prek Hrvaške v Srbijo.

Če k povedanemu dodam omenjene naloge prometne varnosti, kaj vse to pomeni za status, naloge in pooblastila občinskih redarjev?

Razočaran sem. Z najboljšimi nameni in v najboljših letih sem leta 2008 odšel s policije. V prejšnji službi sem videl, da težko vplivaš na določene spremembe. Tukaj, v mestnem redarstvu, ki je šele nastajalo, sem videl priložnost za uveljavitev svojega znanja in izkušenj. Tako sem dve leti po prevzemu vodstva mestnega redarstva s sodelavci v lokalnih okoljih prispeval dodano vrednost na področju skupne varnosti. Odkar vodim mestno redarstvo, smo zelo

napredovali. Uspelo nam je spremeniti tudi del zakona o občinskem redarstvu, da ne naštevam drugih sprotnih nalog s področja javnega reda, varnosti prometa itd. Predvsem me boli status redarja. Država nam zelo rada podeli kakšno pristojnost, saj v bistvu izvajamo klasična policijska pooblastila, na drugi strani pa nam ne prisluhne, ko pridemo s predlogi za spremembo zakonodaje na našem področju. Sam zase govori klasičen primer prijeteja osumljenca kaznivega dejanja. V Knafljevem prehodu sta redarja na podlagi policijskega obvestila prijela tatu, ki je zbežal iz trgovine na Čopovi, in na kraju čakala policiste. Zakaj, se sprašujete? Ker zakon ne ureja pravice do samostojne privedbe na policijsko postajo. Redar kršitelju odredi zadržanje do prihoda policistov. Tukaj se pooblastilo zanj konča, storilca za razliko od policistov ne sme sam fizično privedi na policijsko postajo. Če bi ga prijel občan, bi ga lahko po državljski dolžnosti brez težav sam privedel na najbližjo policijsko postajo. Paradoks brez primere.

Druga ponesrečena rešitev je uporaba rumene namesto modre vrteče se luči. Kdo poleg redarjev uporablja rumeno vrtečo se luč? Skoraj vsak. Modro luč bi v bistvu nujno potrebovali, saj primeri iz prakse kažejo, kako nebogljeni smo, ko je treba ustrezno posredovati ob

nepredvidenih dogodkih. So primeri, ko se redarska patrulja znajde v gostem prometu in bi morala takoj posredovati. Praktično te možnosti nimamo, saj nam rumena luč tega ne dovoljuje.

Je res, da ste po drugi strani prejeli manj klicev zaradi nepravilnega parkiranja?

V času zaprtja javnega življenja so bile ulice in ceste opustele in skoraj ni bilo žive duše. Prej je bilo v mestu vsak dan več sto tisoč vozil, kar je bil tudi za nas velik zalogaj. To je bila nova izkušnja za redarstvo. Spomnim se, ko sem se sredi dneva sprehajal po središču mesta, je bila Ljubljana kot mesto duhov. Ne razumite napačno, to je bilo enkratno doživetje, o katerem pa upam, da se ne bo ponovilo. Napačnega parkiranja skoraj nismo obravnavali, morda le kakšnih deset primerov na dan. Veliko ljudi je delalo od doma, zato s parkiranjem ni bilo težav. Opazili smo, da je več voznikov vozilo prehitro, kar je bila gotovo posledica tega, da je bilo manj prometa. To je bilo za nas realno ravnovesje. Zakaj? Ugotovili smo namreč, da imamo v Ljubljani za potrebe prebivalcev in osnovno delovanje mesta več kot dovolj parkirnih mest in druge infrastrukture. Ob rahljanju ukrepov so se stari problemi v mestu vrnili in na žalost tudi razvade ljudi. To poskušamo

INTERVJU

zdaj urediti z občutkom. Utrip življenja v mestu ostaja enak kot prej.

Se je kdo pritožil, da so bili redarji preveč ostri?

Že pred covidom, zlasti pa lani in tudi letos je pritožb na račun redarjev čedalje manj. Lani smo vse leto obravnavali le trinajst pritožb in še te so bile večinoma neutemeljene. Največkrat se posamezniki pritožijo nad aroganco redarja, ker naj ne bi upošteval kršiteljevih izgovorov in mu je napisal kazen, namesto da bi ga opozoril. Redarke in redarji se zavedajo resnosti svojega poslanstva, saj je njihovo vodilo varnost; varen promet in varna skupnost.

Kako zaščitite zaposlene pred napadi, zlasti fizičnimi? Ali nameravate imeti robustnejšo opremo?

Če smo pooblaščen in imamo pravico do prijete storilca kaznivega dejanja, moramo imeti določena pooblastila in orodje, s katerim bomo lahko te postopke varno izpeljali. Za osebno varnost redarjev je poskrbljeno, saj imajo ustrezno zaščitno opremo, tako da za zdaj bolj robustna oprema ni načrtovana. V tem pogledu smo zelo dobro pozicionirani. Zaposleni imajo enotne uniforme, neprebojne jopiče, zaščitne čelade in telovnike, odporne na predrtje in rezanje, lisice, rokavice in dražilne razpršilne naprave. Med pandemijo covida smo morali nabaviti tudi zaščitne maske in popolne zaščitne obleke za stik z okuženimi ljudmi. V Ljubljani pri nabavi opreme ni bilo težav.

Kako poteka sodelovanje s policijo?

V Ljubljani zelo dobro. V času covida smo se morali prilagajati drug drugemu. Ker smo med redarji ustvarili tako imenovane mehurčke, iz zdravstvenih razlogov nismo mogli dopustiti, da bi sodelovali s policijo. Trenutno smo se zaradi razmer nekoliko distancirali. Po drugi plati pa smo še bolj utrdili sodelovanje s policisti, kar se kaže tudi pri vsakodnevnem delu obojih.

Vas oblast in skupnost primerno spoštujeta in nagrajujeta za požrtvovalnost?

Zavedamo se, da smo v službi mesta in meščanov. To je naše glavno vodilo.

Večina redarjev je iz Ljubljane, zato smo v nekem trenutku razmišljali, da bi službena vozila opremili z napismi 'V službi mesta'. Pred kratkim sem si ogledal dogajanje v Črni vasi v zvezi s pritožbami in težavami stanovalcev. Za pot tja in nazaj sem potreboval več kot poldrugo uro. Dan ima štiriindvajset ur. V pisarni me čaka kup administrativnega dela, ogromno pobud občanov, elektronske pošte, ki jo je treba prebrati in nanjo odgovoriti. V zadnjih petih letih smo zaznali več kot 120-odstotno povečanje števila elektronskih prijav in pobud kot tudi klicev v naš center. Mesto trenutno potrebuje najmanj sedemdeset redarjev operativcev, da bi bili kos nalogam na širšem območju. Vodja črnuškega četrtnega okoliša je hkrati vodja izmene in še nadomešča kolege ob odsotnosti na drugih območjih. Središče mesta pa je, kot veste, preobremenjeno, zato potrebujemo dve vodji četrtnega okoliša. Naši zaposleni so enostavno preobremenjeni. Naš cilj je, da bi vsaka od sedemnajstih četrtnih skupnosti imela svoje redarje. Zato potrebujemo sedemnajst ljudi in še koga v ozadju za nadomeščanje. Pripnavljamo nov občinski program varnosti, ki ga bomo posredovali v obravnavo mestnemu svetu.

Koncept uspešnega zagotavljanja lokalne javne varnosti v varnostnem okolišu so pred leti preoblikovali v policijski okoliš. Nato so policiste po tihem umaknili iz lokalnega okolja. Varnostni sosveti s prenosom pristojnosti na nevladne organizacije očitno izgubljajo pomen javnega interesa in namena javne varnosti v lokalnem okolju. Kako si redarji v praksi prizadevate za ohranjanje stika z lokalnim okoljem in prebivalci?

Večkrat poslušam očitke, da živim zgolj za mestno redarstvo. Tudi doma razmišljam, kako nekatere stvari spremeniti in izboljšati. Dokler živim s to vizijo, se bom trudil in bom zahteven tudi do občinskega vodstva. Kadrovska služba me ne mara več, ker jim diham za ovratnik v zvezi s kadrovske podhranjenostjo redarske službe in drugimi spremembami. Hvaležen pa sem županu, ki ima velik posluš za naše težave in potrebe. Toliko, kolikor je on naredil za ljubljan-

ske redarstvo, nisem zasledil v nobeni drugi občini, ko sem analiziral podatke za magistrsko nalogo. Kar zadeva odnos države do redarjev, se spomnite zakona za uravnoveženje javnih financ. Pobrali so nam osebni dohodek in zaposleni smo ostali na mizernih plačah. Bili smo izenačeni s tistimi, ki dva meseca delajo za okencem. Ni bilo pravično. Župan se je vseskozi boril, a preprosto ni šlo. Redno napredovanje za en plačni razred je neto okoli trideset evrov. Sliši se veliko. A naslednja tri leta plača ne bo višja. Zaposlene poskušamo stimulirati drugače, kar zahteva veliko vodstvenih veščin in spretnosti. Trenutno imamo kar dvanajst zaposlenih, ki jih štipendira mestna občina za pridobitev visoke ali višje izobrazbe kot tudi magistrskega študija. Ne moremo primerjati količine dela ljubljanskih redarjev, pa nočem biti nespoštljiv, z nekom v katerokoli drugi občini. Vedeti je treba, da je v glavnem mestu, ob normalnih pogojih, lahko v enem dnevu pol milijona ljudi. In vso to množico naj bi z varnostnega vidika obvladovalo le štirideset redarjev. Zato po moji viziji razvoja mestnega redarstva v Ljubljani potrebujemo več redarjev, ki naj bodo visoko izobraženi, dobro usposobljeni, primerno opremljeni in dobro plačani.

O prebivalcih naše četrtne skupnosti lahko rečem, da jim ni vseeno za javno varnost in lokalno demokracijo. Ljudje se želijo vključevati v upravljanje lokalnih javnih zadev. Ali kot vodja občinskega redarstva MOL vidite priložnosti, da redarstvo z ustanovami in prebivalci v lokalnem okolju gradi koncept vključujoče in varne skupnosti za vse?

Mestno redarstvo operativno uraduje od 6. do 22. ure. Delovni čas podaljšamo oziroma prilagodimo trenutnim dogodkom in razmeram na terenu tudi pozno v noč ali do jutra. Koncentracija kadrovske zasedenosti izmen je odvisna od varnostnih potreb in dogodkov v mestu. Kljub močni kadrovske podhranjenosti se trudimo, da bi bili naši operativci kolikor je mogoče prisotni tudi na območjih četrtnih skupnosti, seveda odvisno od lokalnega dogajanja in kadrovske zmožnosti.

Žarko Hojnik

POLICIJSKA STATISTIKA

Varnostni dogodki na območju ČS Črnuče

PODROČJE PROMETA

Policistke in policisti bežigrajske policijske postaje so do konca avgusta obravnavali 452 kršitev cestnoprometnih predpisov. Kršiteljem so izdali 293 plačilnih nalogov. Na okrajno sodišče so posredovali 22 obdolžilnih predlogov. Izrekli so 125 opozoril, izdali 11 odločb o hitrem postopku in obvestilo o prekršku.

Obravnavali so tudi 22 prometnih nesreč, od tega devet s telesnimi poškodbami, v preostalih nesrečah je nastala le gmotna škoda. Največ nesreč se je zgodilo zaradi nepravilne hitrosti in nepravilnega premika z vozilom.

PODROČJE JAVNEGA REDA IN MIRU

Bežigrajska policija je obravnavala 22 kršitev javnega reda in miru, pri čemer so kršiteljem izdali plačilne naloge. Prav tako so zasegli prepovedane droge, zoper kršitelja pa uvedli postopek o prekršku. V zvezi z obvladovanjem epidemije so obravnavali 51 kršitev po zakonu o nalezljivih boleznih (ZNB), proti kršiteljem pa ustrezno ukrepali (opozorilo, plačilni nalog, predlog pristojnemu prekrškovnemu organu).

SPOR MED VEČ OSEBAMI

V soboto, 4. julija, okoli 4. ure so bili obveščeni o sporu med več osebami na območju Črnuč. Po do zdaj zbranih podatkih se je zgodil pretep, v katerem je bil en človek poškodovan. Stopnja poškodb ni znana, poškodovanec pa po do zdaj znanih podatkih ni v smrtni nevarnosti. V postopku so bili pridržani štirje ljudje, trem je bilo pridržanje odpravljeno. Policijska preiskava suma storitve kaznivega dejanja povzročitve hude telesne poškodbe še poteka, o vseh ugotovitvah bo obveščeno pristojno državno tožilstvo.

PODROČJE KRIMINALITETE

Obravnavali so še:

- 28 kaznivih dejanj s področja premoženjske kriminalitete (vlomi v vozila, vlomi v hiše, stanovanja in drugi manjši vlomi),
- kaznivo dejanje tatvine osebnega vozila,
- 30 kaznivih dejanj tatvine,
- 4 kazniva dejanja nasilja v družini,
- kaznivo dejanje proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami (laboratorij za hidroponično gojenje konoplje).

Prav tako so od februarja do konca avgusta na območju ČS Črnuče obravnavali 13 kaznivih dejanj poškodovanja tuje stvari (požigi vrtnih ut na obrežju reke Save na območju Črnuč), v zvezi z navedenimi požigi policisti s policijske postaje Ljubljana Bežigrad aktivno zbirajo obvestila in opravljajo kontrole območja vrtnikov v smislu izsleditve storilca oziroma storilcev kaznivega dejanja.

Tomaž Tomaževič, predstavnik za odnose z javnostmi, policijski inšpektor

TRIDIMENZIONALNA ZEBRA

Ob dvajsetletnici *Evropskega tedna mobilnosti* so 24. septembra kot trajni ukrep za povečanje varnosti najbolj ranljivih udeležencev v prometu na Derčevi ulici v Ljubljani slovesno predali v uporabo 3D-zebro.

Projekt 3D-zebra je nastal na pobudo zavarovalnice Generali, s podporo zavoda Varna pot in v sodelovanju z Mestno občino Ljubljana, ki se je med prvimi slovenskimi občinami pridružila iniciativi za umestitev 3D-zeber na območjih umirjenega prometa. **U. G.**

PGD ČRNUČE

Poziv krajanom, naj pazijo na okolje

Tudi junij in julij sta minila v znamenju požarov na območju črnuških vrtičkov, kjer smo gasili večinoma goreče barake. Dvaindvajsetega junija smo črnuški gasilci malo čez pol enajsto zvečer prejeli poziv, da gori na Ulici Koroškega bataljona (na območju vrtičkov). To je bil že deseti požar na tem območju letos. Gorela je baraka, slabih 20 metrov stran pa približno 15 kubičnih metrov velik kup smeti, med katerimi so bile salonitne plošče, zamrzovalna skrinja, barve, leseni predmeti itd. Okrog ene ure zjutraj smo požar pogasili s poklicnimi gasilci Gasilske brigade Ljubljana (GBL). Samo gasilci PGD Črnuče smo porabili 16.200 litrov vode. Brez pomoči avtodvigala GBL bi gašenje požara odpadnega materiala trajalo še dlje.

Pri požarih na območju vrtičkov vsakokrat naletimo na težave zaradi dostopnosti do kraja požara (ozke poti, številne slepe poti, ki se nepredvideno končajo pred ograjo vrtička ...), pomanjkanja vode, saj na območju vrtičkov ni hidrantnega omrežja (zato je treba večkrat izvajati tudi polnjenje vozila cisterne), in nevarnih snovi oziroma odpadkov, ki jih ljudje skladiščijo v ali ob barakah oziroma jih odlagajo na divja odlagališča.

Črnuški gasilci pozivamo krajanje, naj pazijo na okolje in na svoje ter naše zdravje, ki je ogroženo ob vsakokratnem gorenju nevarnih snovi.

PREVENTIVNI PREGLEDI HIDRANTOV

Avgusta smo začeli letni pregled hidrantov na območju Črnuč oziroma celotnem požarnem okolišju, ki ga pokrivamo.

Pregled nadzemnih in podzemnih hidrantov bomo izvajali še nekaj mesecev, zato nas boste zagotovo srečali na kateri od ulic ali celo na domačem dvorišču. Namen tega pregleda je zagotoviti delujočo mrežo hidrantov, ki je nujna za uspešno posredovanje ob (večjih) intervencijah. Pri tem se obračamo tudi na vas, krajanje, s prošnjo, da če opazite, da hidrant ne deluje oziroma je poškodovan, to sporočite nam ali neposredno na JP Voka Snaga. Hkrati prosimo, da hidrantov (zlasti talnih/podzemnih) ne zasipate z različnimi materiali, ne prekrivate s predmeti, ne parkirate vozil nad hidranti, jih ne »skrivate« v grmovju itd. Za skupno varnost je pomembno, da hidranti delujejo in so dostopni, ko jih gasilci potrebujemo, da bi rešili ljudi in njihovo premoženje v primeru požara.

MLADI GASILCI, VABLJENI, DA SE NAM PRIDRUŽITE

Po letu dni premora zaradi epidemije covid-19 bomo konec septembra ponovno vpisovali otroke h gasilcem. Vabljeni vsi, ki bi se radi naučili osnov gašenja, izdelave vozlov, spoznali gasilska vozila in opremo ter tekmovali na gasilskih tekmovanjih. Podrobnejše informacije o začetku vpisa bomo objavili na facebooku in instagramu ter na plakatih na oknih gasilskega doma.

Mina Dobravc, poveljnica PGD Črnuče

OKOLJE

Ravnanje z odpadki je timsko delo

Pravilno ločevanje odpadkov je obveznost vseh občanov. Nekateri z odpadki ne ravnate pravilno: biološke odpadke odlagate v plastičnih vrečkah in odpadno jedilno olje zlivate v rjav zabojnik za biološke odpadke, v zabojnik za embalažo odlagate kartonske škatle, v zabojnik za papir pa odvržete tetrapak.

Kadar ne veste, kam spada odpadke, si pomagajte z e-abecednikom odpadkov na www.mojiodpadki.si, na nepravilno ravnanje z odpadki vas bo z obvestilom na zabojniku opozorila tudi Voka Snaga. Če se bodo nepravilnosti ponavljale, bo Voka Snaga obvestila inšpektorat MU MOL oziroma medobčinski inšpektorat, ki je pristojen za nadzor in za nepravilnosti lahko izda globo.

Voka Snaga ločeno zbrano embalažo, karton in steklo brezplačno preda družbam za ravnanje z odpadno embalažo. Tako določa zakonodaja. Preostanek odpadkov in biološke odpadke odpelje v predelavo v Regijski center za ravnanje z odpadki (RCERO) Ljubljana na Barje. V RCERO Ljubljana biološke odpadke predelajo v kompost najvišje kakovosti, iz preostanka odpadkov pa izločijo kar največ še uporabnih materialov oziroma surovin.

ODLAGANJE ODPADKOV POLEG ZABOJNIKOV JE PREPOVEDANO

V Voki Snagi v zvezi z odlaganjem odpadkov na zbiralnicah (ekootokih) in domačih zabojnikih (zbirna mesta ob blo-

kih/v večstanovanjskih soseskah) opažajo številne nepravilnosti. Poleg zabojnikov se nabirajo odpadki, ki spadajo v zbirni center oziroma je zanje treba naročiti kosovni odvoz, plastična embalaža, papir in karton so namesto v zabojnik odloženi poleg njega, kopičijo se vreče in vrečke z odpadki, ki ne spadajo v zabojnike na ekootoku. H kopičenju odpadkov poleg zabojnikov pripomorejo pravne osebe (lokali, restavracije, trgovine ...), ki »prispevajo« tudi nekomunalno embalažo.

Na podlagi 27. člena odloka o zbiranju komunalnih odpadkov v Mestni občini Ljubljana je za posameznika, ki odlaga odpadke poleg zabojnikov za zbiranje komunalnih odpadkov, zagrožena globa v višini 200 evrov, za pravno osebo 1000 evrov, za njeno odgovorno osebo 250 evrov, za samostojnega podjetnika posameznika ali zasebnika 750 evrov in

ZBIRNI CENTER BARJE

od 1. aprila do 31. oktobra: od ponedeljka do sobote od 6. do 20. ure, ob praznikih zaprto
od 1. novembra do 31. marca: od ponedeljka do sobote od 6. do 18. ure, ob praznikih zaprto

ZAČASNI ZBIRNI CENTER POVŠETOVA

od torika do sobote od 11. do 18. ure, ob nedeljah, ponedeljkih in praznikih zaprto

njegovo odgovorno osebo 150 evrov. Nadzor nad izvajanjem določb odloka, za katere je predpisana globa za prekršek, opravlja inšpektorat MU MOL.

Skladno s področno zakonodajo so pravne osebe (lokali, restavracije, trgovine ...) dolžne s posebno pogodbo in na poseben način urediti prevzem ter odvoz ločeno zbrane odpadne embalaže (plastična, kartonska, papirnata, steklena), ki nastaja pri opravljanju proizvodne, trgovinske in storitvene dejavnosti.

NA EKOOTOKIH NE BO VEČ ZABOJNIKOV ZA EMBALAŽO

Letos bomo z ekootokov (skladno z odlokom o zbiranju komunalnih odpadkov v Mestni občini Ljubljana) umaknili zabojnike za embalažo. Vsi občani imate namreč na svojih zbirnih mestih lastne zabojnike za embalažo. Če zabojnik ni dovolj velik za potrebe vašega gospodinjstva, lahko brez dodatnega plačila naročite večjega ali dodatnega. To naredite tako, da izpolnite (e-)obrazec za sporočanje sprememb, ki je dostopen na www.vokasnaga.si in www.mojiodpadki.si v rubriki *Naročanje in obrazci* oziroma *Naročila*.

VEČJA KOLIČINA ODPADKOV IN ZAMENJAVA ZABOJNIKOV

Kadar imate bioloških in/ali mešanih komunalnih odpadkov več kot običajno, jih lahko pospravite v 50- ali 100-litrsko tipizirane vreče Voke Snage in jih na dan odvoza postavite zraven ustreznega zabojnika. Naenkrat lahko pripravite do pet vreč, pri čemer teža posamezne ne sme presegati 10 kilogramov. Vreče so naprodaj prek spleta www.vsezaodpadke.si/vokasnaga.

Če velikost zabojnika ne ustreza več vašim potrebam, naročite večji ali dodaten zabojnik. Naročilo večjega/dodatnega zabojnika za embalažo ne prinaša dodatnih stroškov, upoštevajte pa, da na ceno storitev ravnanja z odpadki vplivata, vplivata velikost črnega in rjavega zabojnika.

ODVOZ KOSOVNIH ODPADKOV ENKRAT NA LETO BREZPLAČEN

Odvoz kosovnih odpadkov je treba naročiti prek (spletne) naročilnice na www.mojiodpadki.si v rubriki *Naročila*. Ko bodo v Voki Snagi prejeli vaše naročilo, vas bomo poklicali in se dogovorili za datum odvoza. Če imate v zvezi z odvozom kosovnih odpadkov kakšno vprašanje, nam lahko pišete na kosovni@vokasnaga.si.

ZBIRNI CENTRI

Odlaganje odpadkov v zbirnih centrih je brezplačno, a za nekatere odpadke veljajo količinske omejitve. V posebne zabojnike lahko odložite več vrst odpadkov, v enem koledarskem letu lahko pripeljete gradbene odpadke in izolacijske gradbene materiale (0,5 m³), pnevmatike (5 gum), kosovne odpadke (3 m³), zeleni odrez (odpadki, ki nastanejo ob urejanju vrtov in obrezovanju dreves, 1,5 m³), salonitne plošče (evropaleta do višine pol metra) in pohištvni les (2 m³). Gradbene in azbestne odpadke sprejemajo samo v Zbirnem centru Barje.

Nina Sankovič, vodja odnosov z javnostmi

KULTURNI DOGODEK POČASTILI SMO DAN DRŽAVNOSTI

Med dejavnostmi, ki jih je epidemija covid-19 najbolj prizadela, je tudi kultura. Ne zgolj kulturne ustanove in poklicni umetniki, ki so zlasti na področju scenskih in glasbenih dejavnosti ostali tako rekoč brez zaslužka, tudi ljubiteljska kulturna društva so ostala brez možnosti delovanja in doživela nekakšno ugašanje človeške kohezije, ki omogoča kulturno delovanje. Navsezadnje je mnogo izgubil tudi kraj. Kulturni dom, v katerem se sicer kar precej dogaja, je z redkimi izjemami od junija do septembra sameval. Toda želja po nastopanju je rasla: večina črnuških kulturnih društev je v začetku septembra začela intenzivno vaditi.

V KUD Svoboda, v katerem zaradi epidemije nismo mogli pripraviti tradicionalnih spomladanskih prireditev (počasitev kulturnega praznika, letni koncerti glasbenih sekcij, prireditve v okviru *Črnuške pomladi*, teden ljubiteljske kulture), smo počastili vsaj dan državnosti. Zaradi vladnih ukrepov, ki izrazito spodbujajo prireditve na prostem, prireditve v zaprtih prostorih pa so podvržene strogemu preverjanju, smo se odločili za nastop na prostem, pred kulturnim domom. Tako so kulturni nastopi z geslom *Kultura se vrača!* dobili več poudarka kot protokolarne zadeve.

Tokrat ni bilo mogoče računati na osnovno šolo, ki je z nastopom učencev vselej zaznamovala prireditve, so nam pa ponudili pomoč prijatelj iz Pihalnega orkestra Bežigrad, ki so za nastop zbrali usposobljeno ekipo. Medžimursko kulturno društvo Ivan Car vselej sodeluje, ženski in mešani pevski zbor Medis pa sta začela vaditi dovolj zgodaj, da sta na prireditvi ubrano zapela. 23. junija ob 19. uri je bil prav lep dogodek, ki je pritegnil tudi nekaj občinstva. Zanimivo je bilo opazovati ljudi, kako so najprej opazovali dogodek od daleč, posamično ali v skupinah dveh ali treh ljudi, potem pa so le prišli bliže, čeprav nikdar v tesno povezani skupini, kot se je dogajalo v prejšnjih časih. Ni kaj, družbene navade so se spremenile! Prijetno je bilo opazovati družine z malimi otroki, kako zbrano so prisluhnili pesmi in glasbi in koliko časa so zdržali na prireditvi. Pokazalo se je, da je kultura Črnučanom blizu in da jo pogrešajo.

Jože Osterman

DAN SLOVENSKEGA ŠPORTA ZDRAV ŽIVLJENJSKI SLOG ZA VSE

Dan slovenskega športa je s pobudo »zdrav življenjski slog za vse« odprla tudi evropska komisarka Marija Gabriel. V Sloveniji smo 23. septembra že drugič zaznamovali državni praznik športa, kar je posebnost v Evropi, saj ga po svetu poznajo le še v Indiji, Iranu, Maleziji, Katarju, Turčiji, na Tajskem in Japonskem. Letos je bil ta praznik nekaj posebnega; sovpadel z začetkom *Evropskega tedna športa* in slovenskim predsedovanjem svetu EU.

Ž. H.

COVID-19

Vloga vitamina D pred novim valom epidemije

Te dni beremo poročila, da je Slovenija po umrljivosti zaradi covid-19 s tretjega mesta padla na enajsto med evropskimi državami. Ker smo po precepljenosti še veliko slabši od večine evropskih držav, je v prihajajočem valu smiselno naše ljudi zaščititi večplastno.

Od začetka pandemije sem poudarjal v javnosti pomen ukrepov, kot so zaščitne maske in krepitev imunskega sistema, zlasti z vitaminom D. Zdaj je na voljo najpomembnejši ukrep – cepljenje, ki močno zmanjša obolevnost in smrtnost. Pohvalno je, da interes za cepljenje narašča. Ker pa se nam bliža verjetno največji in hkrati najbrž zadnji večji val, je toliko pomembnejše, da se ljudje nanj dobro pripravijo. Pri krepitevi imunskega sistema igra pomembno vlogo vitamin D in pravi čas za začetek nadomeščanja tega vitamina je v sredini septembra. Študija prof. dr. Igorja Pravsta je pokazala, da je decembra lani jemalo vitamin D skoraj 60 odstotkov prebivalcev Slovenije (leta 2018 le približno 8 odstotkov), kar je posledica našega ozaveščanja prebivalstva ob svetovnem dnevu vitamina D 2. novembra lani. Če primerjamo krivulje drugega pandemičnega vala evropskih držav, ki ponazarjajo nove primere in smrtnost zaradi covid-19, ugotovimo, da je slovenska krivulja edinstvena, saj je smrtnost v drugem valu padla veliko prej kot visoke dnevne številke na novo potrjenih okužb, kar bi lahko pripisali tudi krepitevi imunskega sistema z vitaminom D.

VLOGA VITAMINA D PRI IMUNSKEM SISTEMU

Že desetletja je znano, da vitamin D močno vpliva na imunski sistem. Aktivira zlasti vrojeni imunski sistem in prispeva k njegovemu normalnemu delovanju, deluje pa tudi na pridobljeni ali humoralni imunski sistem, katerega osrednje celice so B-limfociti. V grški študiji so dokazali, da imajo posamezniki, ki so cepljeni proti covidu-19, dobre ravni serumskega vitamina D, višje ravni (titre) zaščitnih protiteles, kar je bilo pred leti dokazano ob cepljenju proti gripi. Različne študije so pokazale, da normalne ravni vitamina D zmanjšajo pojavnost okužb in omogočajo blažji potek ne samo respiratornih virusnih, ampak tudi drugih okužb.

VLOGA VITAMINA D V PANDEMIJI COVIDA-19

Številne študije v pandemiji covid-19 so pokazale, da večinoma hudo zbolijo le posamezniki s pomanjkanjem (pod 50 nmol/l) ali hudim pomanjkanjem (pod 30 nmol/l) vitamina D, prav tako so zaradi covid-19 umrli večinoma posamezniki iz skupine s pomanjkanjem vitamina D. To pomeni, da ima vitamin D preventivno vlogo pred okužbo ali takoj po začetku simptomov.

VIRI VITAMINA D

Največ vitamina D lahko dobimo s soncem, UVB-žarki, pri nas od sredine aprila do sredine septembra od 11. do 16. ure. Dovolj je že do 15 minut na dan, v nasprotnem primeru tvegamo opekline kože in povečamo nevarnost za nastanek kožnega raka. V slovenski prehrani, ki tradicionalno ne temelji na morski hrani, je vitamina D malo. Rumenjak vsebuje približno 20–30 enot vitamina D, zelo malo ga je v mleku. So pa študije pokazale, da imajo jajca kokoši, ki so rejene na prostem, in mleko krav, ki se pasejo na soncu, do trikrat več vitamina D kot tistih živali, ki so rejene hlevsko. Nekaj vitamina D v obliki D2 je v gobah. Največ vitamina D je v divjem lososu (v 100 gramih 400 enot), če pa je losos umetno vzrejen, ga je do štirikrat manj. Ker s hrano težko zadostimo potrebi po vitaminu D v jesenskih in zimskih mesecih, bi v Sloveniji potrebovali državno strategijo umetnega bogatenja hrane z vitaminom D, kar bi moralo biti za prebivalstvo brezplačno.

KDAJ JE PRAVI ČAS ZA NADOMEŠČANJE VITAMINA D

Slovenija spada med države z velikim pomanjkanjem vitamina D. Od sredine septembra s sončnimi UVB-žarki naravnega vitamina D v koži ne moremo več tvoriti, poletni encimski mehanizmi razgradnje, ki skrbijo, da vitamina D ni preveč, pa so jeseni še zelo aktivni in vitamin D pospešeno razgrajujejo. To potrjujejo študije serumskega vitamina D, pri katerem je največji upad v koncentraciji prav od sredine septembra do sredine oktobra. Zato je sredi septembra pravi čas, da z nizkim dnevnim vnosom vitamina D ohranimo poletne ravni vitamina D. Mesec ali dva pozneje je serumsko raven z nizkimi odmerki težko zvišati. V Sloveniji si prizadevamo, da bi po vzoru skandinavskih držav imeli državno strategijo umetnega bogatenja hrane z vitaminom D (bodisi mlečnih ali pekovskih izdelkov), saj ljudje tako ne bi bili izpostavljeni pomanjkanju tega vitamina, kar ima večplastne negativne učinke. Lani sem prek medijev pozval prodajalce, naj ne izkoriščajo pandemije covid-19 za dvig cene vitamina D, in na srečo se to ni zgodilo. Proizvodnja tega vitamina je tehnično izredno poceni, zato ni razloga za visoko ceno. Konec lanskega leta smo štirje avtorji, prof. dr. Marija Pfeifer, prof. dr. Igor Pravst, prof. dr. Alojz Ihan in jaz, napisali priporočila o nadomeščanju vitamina D pri posameznikih s tveganjem za pomanjkanje vitamina D, v odmerku od 800 do 2000 enot vitamina D na dan za odraslo populacijo. V primeru simptomov okužbe pa 14.000 enot na dan prve štiri dni po začetku simptomov, nato enako kot prej. Letos so bila izdana tudi irska priporočila, ki svetujejo od 800 do 1000 enot vitamina D na dan za vse prebivalce. Prav tako so bila izdana španska priporočila, ki svetujejo od 1000 do največ 4000 enot na dan.

VITAMIN D NA RECEPT

Lani je bila razširjena indikacija predpisovanja vitamina D na recept, do katerega so upravičeni tudi tisti s prepoznanim visokim tveganjem za pomanjkanje, vključno s starostniki in tistimi, ki poleti ne morejo biti izpostavljeni soncu.

NEŽELENI UČINKI VITAMINA D

Vitamin D ima visok varnostni profil, kar pomeni, da so neželeni učinki v priporočenih odmerkih neznatni. Posebno pozornost je treba nameniti tistim, ki imajo znane višje ravni serumskega kalcija, ob granulomatozah (kot je sarkoidoza), limfoproliferativnih boleznih in boleznih ledvic ter ledvičnih kamnih, kjer pri slednjih ob nizkem dnevnem odmerku ni pričakovati posebnosti. Neželeni učinki nastopijo pri serumskih ravneh nad 200 do 375 nmol/l.

DRUGE NALOGE VITAMINA D V TELESU

Vitamin D nima samo ugodnega učinka na imunski sistem. Vse telesne celice imajo receptor za vitamin D (VDR), prek katerih deluje na celična jedra s prepisovanjem genov za različne telesne funkcije. Najbolj znan je učinek na metabolizem kalcija in fosforja ter mineralizacijo kosti. Pomembni so učinki na mišični sistem, kjer preprečuje katabolizem in je še kako pomemben pri preprečevanju sarkopenije (razgradnja mišičnine) zlasti pri starejšem prebivalstvu. Pomemben je vpliv na hormonski sistem, tako na ženske kot moške spolne hormone, pri moških značilno zviša raven testosterona. Ugodno vpliva na psihično stanje in zmanjša tveganje za anksioznost in depresijo. Zanimive so študije, po katerih zmanjša tveganje za rakave in avtoimunske bolezni.

BOLJŠA KAKOVOST ŽIVLJENJA

Pandemija covid-19 je pri nas razgalila velik javnozdravstveni problem, ki ga predstavlja pomanjkanje vitamina D. Z ozaveščanjem smo vsi, vključno z mano, od marca lani vsaj delno približali ljudem znanje o vitaminu D in jim izboljšali kakovost življenja. Številni so se obrnili name s pohvalo, kako se jim je življenje z vitaminom D spremenilo. Zaželeno bi bilo na ravni države čim prej oblikovati strategijo umetnega bogatenja hrane z vitaminom D, saj bi tako preprečili številne neželene učinke pomanjkanja vitamina D in stroške kupovanja tega vitamina. Dokler te strategije ni, še vedno prosim prodajalce, da vitamina D za naše državljane v teh težkih časih ne podražijo.

Darko Siuka, dr. med., specialist gastroenterolog, interna klinika UKC Ljubljana

DEOS CENTER STAREJŠIH ČRNUČE DRUŽENJA SO POPESTRILI IGRE, GLASBA IN GOSTJE

Poletje v DEOS Centru starejših je bilo kljub omejitvam obogateno z zanimivimi dogodki, ki so stanovalcem, svojim in zaposlenim risali nasmeh in zadovoljstvo na obraz. Ker smo bili večino časa obsijani s soncem in prijetnimi temperaturami, so stanovalci in svojci preživljali čas na prijetni zunanji terasi in čudovito urejeni okolici obeh bajerjev. Nova prijateljstva smo sklepali ob sladoledu, ledeni kavi in mrzli limonadi. Druženja smo popestrili z igrami, glasbo in gosti. Nismo pozabili na stanovalce, ki se zaradi fizičnega stanja niso mogli udeležiti dogodkov na zunanjih površinah. Tem smo pričarali vzdušje v sobi ali oddelku s pomočjo prostovoljcev in animatorjev. Pevske nastope so lahko spremljali tudi na balkonu.

Za stanovalce smo organizirali izlet v Žalec, obiskali smo tudi kmetijo Čilenšek v okviru projekta *Bivanje starejših na kmetiji*. Stanovalci so lahko unovčili turistične bone. Na kmetiji so nam pripravili zanimivo predavanje o čebelah ter predstavili izdelke, s katerimi lahko izvajamo aromaterapijo ter zdravimo različna obolenja. Pripravili so nam slovenski zajtrk in kosilo. Na poti domov smo si ogledali fontano piva ter ga z užitek degustirali.

Povezali smo se s prostovoljkami Karitasa Črnuče ter organizirali mini izlet za stanovalce, ki pri gibanju uporabljajo invalidski voziček. Peljali smo jih na sladolede do črnuške slaščičarne Rašica. Da je bilo druženje še slajše, je poskrbel lastnik slaščičarne, ki nam je sladolede in napitke podaril, za kar se mu iskreno zahvaljujemo.

Praznovali smo tudi okrogli jubilej stanovalke v družbi svojcev, drugih stanovalcev, zaposlenih in skritih glasbenih gostov. V čast nam je bilo gostiti divo slovenske glasbe Helene Blagne ter glasbeno skupino Čuki. Skupaj smo zapeli veliko poskočnih slovenskih pesmi ter zraven zaplesali. Na zabavi ni manjkala niti torta velikanka.

Ker se radi medgeneracijsko družimo, smo na zunanjo teraso povabili tudi predstavnike Simbioze. Predstavili so nam varno uporabo tabličnega računalnika, interneta in pametnih telefonov. Avgusta smo povabili stanovalce k sodelovanju pri projektu zgodnjega odkrivanja demence, ki ga izvaja pedagoška fakulteta. Pridne študentke so z našimi stanovalci izvedle različne teste. Z zanimanjem pričakujemo rezultate, ki bodo znani v jesenskem času.

Poletju počasi mahamo v slovo in selimo aktivnosti v notranje prostore, kjer bodo animatorke s stanovalci ustvarjale, pekle, kuhale, reševale kvize in uganke, brale ter mirno zakorakale v jesen. Upamo, da bosta jesen in zima v našem centru letos mirnejši, predvsem kar zadeva okužbe z novim koronavirusom. Precepljenih je kar 90 odstotkov stanovalcev in 80 odstotkov zaposlenih. V jesenskem času načrtujemo še najmanj dva izleta za stanovalce, na katerih jim bomo omogočili ponovno unovčitev turističnih bonov, piknike ter še ogromno dogodkov, na katerih bodo za kratek čas pozabili na skrbi.

Mateja Žiher Jurinjak, direktorica DEOS Centra starejših Črnuče

JAVNI MESTNI PREVOZ ZA STAREJŠE BREZPLAČNI ŠE MESTNI AVTOBUSI

Od 1. oktobra bo za upokojece in starejše od 65 let brezplačen tudi javni mestni potniški promet v Ljubljani in Mariboru. Minister za infrastrukturo Jernej Vrtovec je z direktorjema obeh mestnih prevoznikov podpisal pogodbo o poravnavi subvencij. Naslednji korak bo dogovor z drugimi mestnimi občinami, ki nimajo svojih prevoznikov, ampak pogodbenike. Minister je omenil Velenje in Novo Gorico, kjer je mestni potniški promet že zdaj brezplačen.

Vrtovec je poudaril, da mora javni potniški promet postati hrbtenica prevoza v Sloveniji, in to s socialnega ter okoljskega vidika. Na ministrstvu zato razmišljajo o ukrepih za zaposlene, s katerimi bi spodbudili uporabo javnega potniškega prometa. Minister se je ljubljanskemu županu Zoranu Jankoviču zahvalil za učinkovit dialog, župan pa je ministru čestital za pogum pri tej zahtevni in finančno obsežni nalogi. V Ljubljani je po navedbah ministrstva za infrastrukturo potencialnih upravičencev približno 56.000, v Mariboru okoli 19.000. Vendar se verjetno ne bodo vsi odločili za brezplačno vozovnico, saj se je tudi le 182.000 upokojevc

od 620.000 odločilo za brezplačno medkrajevno vozovnico. Pričakujejo, da bo v mestih ta delež gotovo večji. Na ministrstvu so navedli, da je javni prevoz potnikov med epidemijo zelo nazadoval. Število uporabnikov enotnih vozovnic se je lani zmanjšalo na 42,4 odstotka uporabnikov iz leta 2019 in tudi letos nimajo boljših podatkov. Izjema sta junij in julij, ki sta predvsem zaradi upokojevc skoraj enaka ali celo boljše kot leta 2019. Da gre predvsem za upravičence do brezplačnih vozovnic, po navedbah ministrstva kažejo podatki o potniških kilometrih, ki so se letos precej povečali. Zoran Jankovič je ob podpisu pogodbe po navedbah STA pojasnil, da ima Ljubljana skoraj sto avtobusov, ki jih poganja plin, nakupe avtobusov nadaljujejo, prešli bodo tudi na električne. Župan verjame, da bodo tudi s posodobitvijo železnice prišli do tega, da bo javni program v prevozih LPP, drugih avtobusnih prevoznikov in železnic omogočil uporabo trajnostnih vidikov prevozov in da v Ljubljani ne bo vsak dan 120.000 avtomobilov.

A. S.

TRADICIONALNA PRIREDITEV POHOD NA RAŠICO

Zveza borcev za vrednote NOB Črnuče in ČS Črnuče sta kljub epidemiološkim ukrepom organizirali že peti pohod na Rašico. Vabljeni so bili vsi ljubitelji narave, pohodništva in ohranjanja spomina na polpreteklo zgodovino. Pohodniki so se 18. septembra zbrali v Parku narodnih herojev pri osnovni šoli Maksa Pečarja. Domala osemdesetim pohodnikom se je pridružilo prav toliko učencev s šestimi učitelji.

Težja pot je potekala od parka do turistične kmetije Blaž, nato skozi naselje Dobeno in mimo stolpa do vasi Rašica, lažja pa po Sračji dolini do vasi.

Hkrati smo zaznamovali 80. obletnico požiga prve slovenske vasi Rašica. Okupator je to vas z domačimi izdajalci požgal 20. septembra 1941, prebivalce pa izgnal. Pred spominsko ploščo na gasilskem domu v Rašici so se žrtvam fašističnega nasilja s cvetjem in vojaškimi častmi poklonili predsednik ZB NOB Črnuče Rudi Vavpotič, predsednica mestnega odbora NOB Julijana Žibert in predsednik taboriščnega odbora Ravensbrück Matjaž Špat ob prisotnosti pripadnikov garde in trobilnega kvinteta Slovenske vojske. Pokazali so večno spoštovanje ljudem, ki so v težkih trenutkih izgubili ali

FOTOGRAFIE ŽARKO HOJNIK

podarili vse za prihodnost slovenskega naroda. Glava in srce upora je bila Ljubljana, mesto heroj, ki se kljub pritiskom na civilno prebivalstvo ni uklonilo.

Na osrednji slovesnosti v Gameljnah sta ljubljanski župan Zoran Jankovič in predsednik ZZB NOB Slovenije Marjan Križman obudila spomine na požig Rašice. To je bilo dejanje maščevanja in poskus ustrahovanja slovenskega naroda. S tem je okupator Ljubljančanke in Ljubljančane ter vse Slovenke in Slovence opomnil na svojo premoč. A dejanje, ki naj bi bilo opomin, je upor le še podžgalo.

Marija Plazar in Dragica Škrlep

OBLETNICA ODHOD JLA IZ SLOVENIJE

V poznih večernih urah 18. julija pred 30 leti je zvezno predsedstvo v Beogradu sprejelo sklep, da se JLA z opremo in oborožitvijo v treh mesecih umakne iz Slovenije. Razprava o umiku armade iz Slovenije je bila dolga in mučna. Seja se je namreč začela ob 14. uri, odločitev pa je bila izglasovana po 22. uri. Ob sprejetju končne odločitve ji je nasprotoval hrvaški predstavnik v jugoslovanskem zveznem predsedstvu Stipe Mesić. Hotel je, da se prisotnost armade hkrati rešuje na Hrvaškem, vzdržal pa se je Bogič Bogičević iz BiH.

Nasprotovanje je bilo razumljivo, so zatrjili nekateri z Inštituta za novejšo zgodovino v Ljubljani, saj je preselitev vojaštva in tehnike obeh korpusov iz Slovenije spremenila razporeditev armadne bojne moči. Slovenijo je na pogajanjih z armadno stranjo pozneje zastopala posebna komisija, ki jo je uspešno vodil pokojni Miran Bogataj.

Za dokončen umik so se odločili na pogajanjih 18. oktobra v Ljubljani, kjer so se tudi dogovorili o podrobnostih. Dogovor je predvideval, da se bodo zadnje armadne enote umaknile iz Slovenije v koprskem pristanišču. Z odločitvijo za umik so beograjske zvezne oblasti izdale tudi odlok o odpustu vseh slovenskih vojakov iz JLA. Na podlagi tega je njihove vrste septembra zapustilo zadnjih nekaj več kot 2000 Slovencev, ki so služili vojaški rok v okviru oboroženih sil nekdanje skupne države.

Ž. H.

EDINSTVENE DESTINACIJE

BRITANSKA REVIIJA O LEHOTAH SLOVENIJE IN DINAMIČNEM LJUBLJANSKEM ŽUPANU

Uredništvo revije *Time* je na letošnjo lestvico edinstvenih destinacij uvrstilo kraje, ki so po prvem valu koronavirusne krize najbolj iznajdljivo, ustvarjalno in inovativno oživili turistično ponudbo. Na seznamu stotih edinstvenih destinacij so mesta, ki ponujajo nova in zanimiva doživetja, med njimi je tudi Ljubljana. Vključitev Ljubljane je predvsem priznanje, da uspešno gradimo podobo vodilne, ustvarjalne in kakovostne turistične destinacije.

Britanska vlada je Slovenijo uvrstila na zeleni potovalni seznam, kar pomeni, da bodo potniki za vstop v Anglijo potrebovali le negativen test na novi koronavirus, ne glede na cepilni status, je poročala STA. To pomeni, da se bodo potovanja k nam sprostita tudi za angleške turiste, ki bodo imeli ob vrnitvi domov manj preglavic.

Na novico so se odzvali v britanskem časopisu *The Telegraph* ter objavili članek, v katerem je turistični novinar Robin McKelvie naštel razloge, zakaj bi se morali Angleži na naslednje počitnice odpraviti v Slovenijo. »Hvaležni mi boste, ko boste ob Jadranskem morju z vinom zalivali morske dobrote po jutranjem pohodu v Alpah,« je ponazoril, da se mu zdi Slovenija očarljiva zaradi izjemne raznolikosti na majhnem ozemlju. Ljubljana je po njegovem mnenju zbirka »največjih uspešnic evropske arhitekture«, kjer lahko turisti najdejo dovolj dogodkov in znamenitosti, da se lahko tam zadržijo najmanj teden dni. »To mesto je pod dinamičnim županom Zoranom Jankovičem dalo prednost pešcem,« je zapisal ter naštel Narodno in Moderno galerijo ter Mestni muzej kot lokacije, ki jih je treba

KONFERENCA O FOTOVOLTAIKI MEDNARODNA ŠTUDENSKA NAGRADA ČRNUČANU MIHU KIKLJU

Med 6. in 10. septembrom je v Lizboni prek spleta potekala največja evropska mednarodna konferenca o fotovoltaiki EU-PVSEC. Miha Kikelj, mladi raziskovalec in doktorski študent na Fakulteti za elektrotehniko Univerze v Ljubljani, ki pod mentorstvom doc. dr. Benjamina Lipovška deluje v laboratoriju za fotovoltaiko in optoelektroniko, je predstavil prispevek *Do not Blame the Butter for What the Bread Did – ali kako lateralne lastnosti fotovoltaičnih elementov vplivajo na rezultate karakterizacijskih metod*. Za svoje delo s področja karakterizacije silicijevih sončnih celic, ki je nastalo v sodelovanju z nemškimi inštitutom ISC Konstanz, je na sklepnih slovesnosti prejel nagrado za najboljši študentski prispevek.

Kikelj je na 38. konferenci EU-PVSEC poleg prestižne študentske nagrade prejel tudi nagrado za vizualno predstavitev (*visual poster presentation*). Nagrada na konferenci, ki se je vsako leto udeleži več kot tisoč strokovnjakov s področja fotovoltaike, veča prepoznavnost ljubljanske univerze v svetu, posameznikom pa odpira vrata v številne inštitute ter podjetja doma in v tujini.

Tjaša Toni Skubic

obiskati. V članku so omenjeni vsi kotički države, ki jih običajno tudi sami ponudimo tujim turistom: od Bleda in Julijskih Alp do Krasa, Goriških brd in Obale, pa tudi panonske ravnice in Maribor. Izpostavil je še kuharsko mojstrico Ano Roš v Hiši Franko, ki je lani dobila dve Michelinovi zvezdici. »Ubogi Michelinov vodnik je Slovenijo odkril šele lani,« je okrcal francoske ocenjevalce, »in zdaj, ko je Slovenija za Britance na zelenem potovalnem seznamu, nimate več izgovora, da je ne bi obiskali.« V reviji *Time* je omenjena tudi Cukrarna, prenovljena rafinerija sladkorja iz 19. stoletja, ki je 23. septembra zaživela kot večnamensko kulturno prizorišče. Ljubljana je z Galerijo Cukrarna pridobila največji razstavn prostor, primeren tudi za velike in zahtevne razstave, ter prostor za dogodke na področju kulture in umetnosti ter izobraževanja.

U. T.

FOTO KATHERINE BAXTER/TIME

JADRANJE

AKTIVNOSTI ŠPORTNEGA DRUŠTVA JADRALNI KLUB KERMAR

Člani društva so od februarja dejavni na Zbiljskem jezeru. Ob petkih in sobotah začnejo vadbo otroci z jadrnicami optimist. Maja je boljša skupina trenirala na morju. Sredi maja so se trije tekmovalci udeležili regate za pokal *Burje* v Izoli, nato pa še regate *Zlato sidro*, prav tako v Izoli, kjer je Ajda med kadetinjami zasedla tretje mesto. Ekipno državno prvenstvo optimistov na Ptujju ni bilo regularno, saj vreme ni dopuščalo izvedbe tekem s po štirimi optimisti iz vsake ekipe po načelu dvobojev vsaka ekipa z vsako ekipo. Naslednja postaja je bila regata dvojic na Špici na Ljubljani v izvedbi Jadralnega kluba (JK) Ljubljana. V konkurenci smo imeli pet jadralk in jadrancev. Tisa je med deklicami zasedla tretje mesto. Sledili so treningi na morju.

Promocijsko regato *Rakitna 2021* smo izpeljali v sodelovanju s Športnim društvom B.V.G. Gulč, TD Rakitna in PGD Rakitna, in sicer 10. julija na jezeru Rakitna, ki je veliko 50 krat 120 metrov. Povabljeni so bili tekmovalci iz prijateljskih klubov, vendar so zaradi covid-19 odpovedali sodelovanje. Tekmovalo je šest tekmovalk in tekmovalcev iz Športnega društva Jadralni klub (ŠD JK) Kermar. Tekmovanje je potekalo od 11. do 17. ure. Izvedenih je bilo 18 startov, tekmovalno polje je bilo v obliki palice. Gledalcev je bilo okrog 100. Sedmo črnuško regato je pod okriljem Jadralne zveze Slovenije in s pomočjo Jadralnega kluba Pirat izvedlo ŠD JK Kermar 14. in 15. avgusta v jadrlnem centru v Portorožu. Sodelovali so tekmovalci iz štirih jadrlnih klubov: JK Pirat iz Portoroža, JK Olimpiz Izola, JK Izola in ŠD JK Kermar. V

dveh dneh je bilo odjadranih vseh šest plovov. V kategorijah optimist kadetinje in kadeti do 12 let ter optimist juniorke in juniorji je sodelovalo 27 plovil, v razredu open yardstick pa pet jadrnic.

Ta mesec nadaljujemo šolo jadrnanja na Zbiljskem jezeru. Vsi, ki jih ta šport zanima, se nam lahko pridružijo. Kontakt najdete na spletni strani <https://jkkermar.wixsite.com/jkkermar/domov>. Otroci bodo jadrnali na optimistih, odrasli pa na jadrnicah l'equipe. Vsi bodo spoznali plovila in veččine, ki jih jadranci potrebujejo pri pripravi jadrnice in jadrnanju. Pogovarjali se bomo o vsem, kar potrebuje otrok za jadrnanje na optimistu, o vremenu, zakaj piha veter, o vozlih, delih jadrnic. Naučili se bomo, kako se imenujejo smeri plovbe pri jadrnanju glede na veter. Vedno je najprej treba sestaviti jadro in ga z moškimi vozli pravilno privezati k jamboru. Za menjavo smeri plovbe je treba narediti manever. Obstajata dve vrsti manevrov: obrat proti vetru in obrat z vetrom. Skrivnosti jadrnanja bo radovednejšem razkril trener Boštjan Rupnik, udeleženec treh svetovnih in treh evropskih prvenstev od leta 2013 do danes.

V šolskem letu 2021/2022 bo Jadralni klub Kermar na OŠ n. h. Maksa Pečarja izvajal brezplačni krožek jadrnanja ter pripravil kratko predstavitev jadrnanja v vseh enotah Vrtca Črnuče z jadrnico na kolesih.

Boštjan Rupnik,
predsednik ŠD JK Kermar
sd.jadralni.klub.kermar@gmail.com

ODBOJKA NA MIVKI

V LJUBLJANI NASLOVA ŠVICI IN RUSIJI

V športnem parku Ludus Črnuče se je 5. septembra končalo evropsko prvenstvo v odbojki na mivki do 18 let. Evropski prvakinji sta Švicarki Leona Kernen in Muriel Bossart, pri fantih pa sta se veselila zlata Rusa Vladislav Pančenko in Ivan Čurpinov.

Zadnji dan tekmovanja, ki je potekalo od 2. do 5. septembra, smo na glavnem igrišču lahko spremljali polfinalne obračune in tekme za odličja, na stranskih igriščih pa se je odločalo o razvrstitvi ekip od petega do osmega mesta.

Naslov evropskih prvakinj sta osvojili Švicarki Leona Kernen in Muriel Bossart, ki sta premagali lanske prvakinji, Ukrajinki Jevo

Serdiuk in Dario Romaniuk, bron pa je pripadel Nemkama Jule Mantsch in Anniki Berndt, ki sta bili uspešnejši od avstrijskih odbojkaric Marie Bruckner in Emme Hohenauer.

Pri fantih sta zlato odličje osvojila Rusa Vladislav Pančenko in Ivan Čurpinov, ki sta premagala Poljaka Filipa Lejawo in Aleksandra Czachorowskega, tretja sta bila Avstrijca Timo Hammarberg in Tim Berger, ki sta slavila proti latvijski navezi Kristians Fokerots in Gustavs Auzins.

Najboljše slovenske ekipe so končale tekmovanje na devetem mestu.

OZS

DRUŠTVO UPKOJENCEV PODGORICA – ŠENTJAKOB

SREČANJE POKRAJINSKE ZVEZE DRUŠTEV UPKOJENCEV LJUBLJANA Z OKOLICO

Prvo srečanje Pokrajinske zveze društev upokojencev (PZDU) Ljubljana z okolico je potekalo 20. avgusta. Društvo upokojencev Podgorica – Šentjakob je pripravilo razstavo, na kateri so sodelovala društva upokojenih pedagoških delavcev Grosuplje, Ivančna Gorica, Medvode, Pirniče, Podgorica – Šentjakob, Smladnik in Višnja Gora ter ministrstvo za obrambo. Pri pripravi razstave je poleg Zvoneta Kralja, avtorice tega zapisa in razstavljavk iz Društva upokojencev Podgorica – Šentjakob sodelovalo še sedem zunanjih članov in dva gasilca PGD Podgorica – Šentjakob. Predstavilo se je 19 razstavljavcev.

Razstavljeni so bili pletenine, kvačkani izdelki, nakit, izdelki iz gline, krpanke, poslikava na steklu, rože, voščilnice, ogrlice iz papirja ... Pripravili smo kulturni program, pri katerem so sodelovali pevka ljudskih pesmi Majda Novak in harmonikar Tone Malenšek ter pevka skupina Fijolice MKUD-IC Ljubljana s harmonikarjem Gašperjem Friškom. Program je povezovala Dragica Podboršek. Obiskovalce smo na odprtju prisrčno pozdravili Zvone Kralj, predsednik Društva upokojencev Podgorica – Šentjakob, Joži Kos, vodja rokodelske sekcije v Društvu upokojencev Podgorica – Šentjakob in koordinatorica za tehnično kulturo v PZDU Ljubljana z okolico, Vera Pečnik, predsednica Zveze društev upokojencev Slovenije (ZDUS), Marjan Turičnik, podpredsednik PZDU Ljubljana z okolico, in Branko Suhodolnik, predsednik komisije za tehnično kulturo ZDUS. Razstavo in dogajanje je fotografiral Janez Strojjan. V popoldanskem času nas je obiskal Janez Sušnik iz ZDUS ter nagovoril vse prisotne.

Ob odprtju smo pogostili vse udeležence ter poskrbeli za malico za udeležence razstave, pri čemer smo upoštevali navodila NIJZ. Še enkrat bi se rada zahvalila vsem in upam, da bo naše srečanje ostalo v lepem spominu. **Joži Kos**

EVROPA IN SLOVENIJA DAN SPOMINA NA ŽRTVE TOTALITARNIH REŽIMOV

Evropski dan spomina na žrtve vseh totalitarnih in avtoritarnih režimov je leta 2009 določil evropski parlament, od leta 2012 pa ga uradno zaznamujemo tudi pri nas. Na ta dan je bil leta 1939 podpisan pakt Ribbentrop-Molotov med nacistično Nemčijo in komunistično Sovjetsko zvezo.

»Na ta dan se spomnimo tistih, ki so bili žrtve totalitarnih režimov v Evropi, in tistih, ki so se borili proti tem režimom. Priznavamo trpljenje vseh žrtev in njihovih svojcev, pa tudi trajne posledice teh travmatičnih izkušenj za prihodnje generacije Evropejcev,« sta v skupni izjavi sporočila podpredsednica evropske komisije Věra Jourová in evropski komisar za pravosodje Didier Reynders. Pozvala sta k sodelovanju pri prizadevanju, da bi nas skupna preteklost okrepila, ne pa razdvojila, ter poudarila, da svoboda ni samoumevna. Žrtev je bilo več deset milijonov. Za vseevropski dan spomina na žrtve totalitarnih in avtoritarnih režimov je bil izbran 23. avgust, ker je bil tedaj podpisan omenjeni pakt o nenapadanju in razdelitvi interesnih sfer med nacistično Nemčijo in komunistično Sovjetsko zvezo, verjetno najhujšima oblikama totalitarizma v zgodovini človeštva. Pakt je prenehal veljati 22. junija 1941, ko je Nemčija z operacijo Barbarossa napadla Sovjetsko zvezo, ta pa se je proti njej povezala z zahodnimi zavezniki. **STA**

V SPOMIN JANEZ PEČAR (1924–2021)

V 97. letu se je za vedno poslovil dr. Janez Pečar, univerzitetni diplomirani pravnik, redni profesor za kriminologijo, dolgoletni direktor in nekdanji znanstveni svetnik na Inštitutu za kriminologijo pri Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani.

Rodil se je na Črnučah. Po njegovem stricu, narodnem heroju Maksu Pečarju, se imenuje osnovna šola. Na Pravni fakulteti v Ljubljani je diplomiral leta 1957 in leta 1967 doktoriral.

Iz kriminologije se je v letih 1965 in 1966 izpopolnjeval na Državni univerzi v ZDA. Do leta 1961 je bil zaposlen v organih za notranje zadeve, nato pa do upokojitve leta 1993 na Inštitutu za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani, katerega direktor je bil od leta 1972 do 1993. Od 1978. je bil redni profesor za kriminologijo in predavatelj na Pravni fakulteti v Ljubljani, Fakulteti za varnostne vede v Mariboru in drugih fakultetah, tudi na podiplomskih magistrskih in doktorskih študijih.

Od leta 1969 do 1993 je bil odgovorni urednik *Revije za kriminalistiko in kriminologijo*. V publikacijah in prispevkih, teh ni bilo malo, se je ukvarjal s socialno patologijo, viktimologijo, proučeval alkoholizem, družbeno nadzorstvo, preprečevanje kriminalitete ... V publikacijah *Formalno nadzorstvo* (1988), *Neformalno nadzorstvo* (1991) in *Institucionalizirano nadzorstvo* (1992) je viden njegov prispevek k znanstvenemu odkrivanju in delovanju na pravnem, kriminološkem in socialnopedagoškem področju, s katerim je generacijam študentov približal bogata spoznanja patologije obnašanja ljudi in človeštva, kar je mnogim, posebno danes, v času epidemije covid-19, prišlo prav.

Navsezadnje je svoje znanje delil tudi pri oblikovanju nove postavitve Kriminalističnega muzeja leta 1971 v Tacnu, kjer je bil član muzejskega sveta kot zunanji sodelavec.

S študenti Pedagoške fakultete v Ljubljani je bil leta redni spremljevalec v muzeju in je kritično ocenjeval delo v njem. S hvaležnostjo se ga bomo spominjali po uvodni besedi v publikaciji Biserke Debeljak *Muzej organov za notranje zadeve: katalog in zapiski o zgodovini muzeja, muzejskih predmetih in ljudeh, ki so ga ustvarjali*, ki je izšla leta 2004 in bila ponatisnjena leta 2005. Še pozneje je večkrat omenil, da je bil ta prispevek njegov zadnji v javnosti, ko je imel 80 let.

V Društvu kriminalistov Slovenije je bil ustanovni član in pozneje njegov častni član ter aktivni predavatelj na *Dnevih varstvoslovja* Fakultete za varnostne vede v Mariboru. Na Bledu je več let posredoval spoznanja vsem, ki smo ga z navdušenjem poslušali.

Leta 2001 mu je predsednik Milan Kučan podelil najvišje priznanje RS, zlati častni znak svobode Republike Slovenije, in sicer za življenjsko delo na področju kriminologije, družbenega nadzorstva in oblikovanja sodobne policijske dejavnosti.

Tistim, ki smo ga imeli priložnost поблиže spoznati, je jasno, da je bil profesor Pečar velika osebnost: neomajnega značaja, vizionar stroke in človek budnega duha do zadnjega. Takega ga bomo ohranili v nepozabnem spominu.

Mag. Biserka Debeljak

PREJELI SMO

DRUŽINSKI ZDRAVNIK NA ČRNUČAH

Prvega oktobra bo prenehala zdravstveno storitev v ordinaciji družinske medicine Maja Kolšek-Šušteršič, dr. med., spec., ki obratuje v Lorena centru na Črnučah. S tem dnem bo slabih 900 pacientov ostalo brez zelo dobre osebne zdravnice, ki pacienta poslušala in tudi sliši, ki ji je mar zanj in ga ne obravnava samo kot številko. V njeno ordinacijo ne bo prišel drug zdravnik. Ali ni med drugim naloga občine in četrtne skupnosti tudi to, da skrbi za svoje prebivalce? Saj gredo naši prispevki/davki v občinsko blagajno! Družinski zdravniki so preobremenjeni in ga zelo težko dobiš. Ponujena nam je bila možnost Vrhnika, Horjul ali Komenda. Sramota, da moramo prebivalci Črnuč oziroma občani Mestne občine Ljubljana iskati osebnega zdravnika v drugih krajih. Ko si zdrav, je vseeno, kje je tvoj zdravnik, ko pa si bolan, je zelo zaželeno, da je ta čim bližje domu. Morda je čas, da tudi vi, občinski ljudje, malo razmislite, kaj je dobro za prebivalce, in hitro najdete ustrezno rešitev. **občanka Andreja**

Na žalost vse drži. Moj edini komentar je, da me je zapis znova spravil v jok. Dogovarjali smo se, da bi krasna zdravnica prevzela mojo ambulanto, vendar se ni izšlo in je bila koncesija vrnjena Mestni občini Ljubljana. Nimamo še informacije, kam so jo premestili. Prizadevam si, da bi ta podatek pridobila in ga delila s svojimi bolniki.

Maja Kolšek-Šušteršič, dr. med., specialistka družinske medicine

MERCATOR NA ČRNUČAH

Trinajstega julija je bilo v *Dnevniku* objavljeno, da je sedem trgovin Mercator v Ljubljani prodanih, tudi trgovina na Črnučah ob Cesti Ceneta Štuparja 2. Novi lastnik naj bi bila Iskra Impuls.

Franč Ules

O trgovini Mercator na naslovu Cesta Ceneta Štuparja 2 v Črnučah vam sporočam, da smo predmetno nepremičnino prodali podjetju TC-MS Invest d.o.o. po sistemu dolgoročnega povratnega najema. Trenutno ni predviden noben poseg v trgovino ali samo območje.

Primož Godler, predstavnik Mercatorja

VABILA

DAN SOSEDOV

Vabljeni na prireditev *Dan sosedov in ČS Črnuče* v četrtek, 7. oktobra 2021, od 15.30 do 18. ure.

Helena Lampe

ZAPOJMO ŠE SOSEDOVO

Vabimo vas na tradicionalno prireditev *Zapojmo še sosedovo*, ki bo 2. oktobra ob 18. uri v Kulturnem domu Črnuče.

Pri izvedbi prireditve bomo upoštevali pogoj PCT in navodila NIJZ.

Lep pozdrav!

Franjo Magaš, predsednik MKUD - Ivan Car

RAZVEDRILO

ŠALE

Kje je človek najraje sam?
Na zapuščinski.

Kaj je življenje?
Rodiš se, greš v šolo, se poročiš, od tridesetkrat do štiridesetkrat skuhaš segedin, in te ni več!

Zakaj ženske ponavadi živijo dlje od moških?
Zanalašč.

Zakaj moški ponoči vstanejo iz postelje?
17 odstotkov jih mora iti na stranišče, 21 odstotkov jih gre do hladilnika, 62 odstotkov jih mora iti domov.

Zdaj sem v letih, ko ne morem več razočarati ...
Lahko le prijetno presenetim.

Zakaj je moška fantazija imeti v postelji dve dekleti?
Če slučajno zaspi, da se onidve lahko pogovarjata ...

Nisem zaspana, nič me ne nervira, nič me ne boli ...
Da nisem umrla?

Če je ženska stara, je dan dolg.
Če je pa dedec star, se še noč vleče.

Zakaj moški nimajo krize srednjih let?
Ker vsi obtičijo v puberteti.

Pride moški v lokal in za točilnim pultom vidi žensko, ki sama pije pijačo.
Pristopi k njej in jo vpraša: »Boš enega ta kratkega?«
Ona odgovori: »Ne, hvala, takega imam že doma.«

Doktor mi je predpisal mirovanje, brez stresa in nerviranja.
Dal mi je neka zdravila, ki jih trikrat na dan dam domačim.

Tri stvari lahko ženska naredi iz nič.
Kosilo, frizuro in prepir.

Soseda kriči: »Za rojstni dan ti bom kupila zavese!«
»Zakaj?«
»Da ne bom gledala, kako se z možem gola podita po stanovanju.«
»Jaz pa tebi očala!«
»Zakaj?«
»Da boš videla, da je to tvoj mož, ne moj!«

Ljubljanska tržnica.
Se srečata sošolca iz gimnazije.
Živijo, kje si ti, te nisem videl sto let ... Kolikor vem, si končal arhitekturo, ne?
Sem, sem ... Povprečje 9,8. Pol pa magisterij, zdaj pa doktorat pripravljam.
Vsa čast, stari, ti si bil zmeraj genij. In po koliko imaš radič?

RAZVEDRILO

3							8
	7			1			2
	8	1	9		4	5	3
5			6		1		3
	9			3			6
1			4		7		2
	3	7	1		2	6	8
	5			6			1
2							4

P	L	E	6	S	8	9	1	Z
6	1	Z	E	9	L	P	5	8
5	8	9	Z	P	1	L	E	6
Z	5	8	L	6	P	E	9	1
1	9	P	5	E	Z	8	6	L
E	6	L	1	8	9	Z	P	5
L	E	5	P	Z	6	1	8	9
9	Z	6	8	1	E	5	L	P
8	P	1	9	L	5	6	Z	E

3							5	
	6			2		5		1
				6	7	9		
	8	1	4		3	2	5	
		7		6		1		
	9	3	7		2	4	8	
				8	5	1		
	4			3		6		7
1								2

Z	E	8	L	P	6	9	5	1
1	L	5	9	Z	E	8	P	6
P	9	6	1	5	8	Z	E	L
9	8	P	Z	1	L	E	6	5
E	6	1	8	9	5	L	Z	P
L	5	Z	E	6	P	1	8	9
8	P	E	6	L	9	5	1	Z
6	1	L	5	E	Z	1	P	8
5	Z	9	P	8	1	6	L	E

	6			7			2	
5			2		4		8	
	3						9	
9	2	8				1	7	6
7				8				5
3	5	6				8	4	9
	9						1	
1			9		6			2
	8			3				5

L	5	6	1	E	P	Z	8	9
Z	8	P	9	5	6	E	L	1
E	1	9	L	Z	8	5	6	P
6	P	8	Z	1	L	9	5	E
5	E	Z	6	8	9	1	P	L
9	L	1	5	P	E	8	Z	6
1	6	L	8	9	5	P	E	Z
8	9	E	P	6	Z	L	1	5
P	Z	5	E	L	1	6	9	8

9	L	P	6	Z	8	E	5	1
Z	1	E	5	P	L	6	8	9
5	8	6	1	9	E	Z	L	P
6	5	Z	L	1	P	8	9	E
P	E	1	8	5	9	L	6	Z
8	9	L	E	6	Z	1	P	5
E	6	9	Z	L	5	P	1	8
1	Z	5	P	8	6	9	E	L
L	P	8	9	E	1	5	Z	6

				1	3	6			
7		6					5		1
8	1							9	3
5	4	1					7	6	8
2	9	7	6		8	1	3	4	
3	6	8					2	5	9
4	7							8	5
6		9					3		2
				8	2	9			

	6						9	
3		5	8		9	2		6
	1		3	4	6		7	
8								9
			4	8	7			
2								4
	8		7	6	4		2	
6		1	2		8	4		7
	2						8	

5	9	9	1	E	6	P	Z	L
L	E	P	8	5	Z	1	6	9
1	Z	6	P	9	L	E	8	5
P	1	8	5	6	9	L	E	Z
L	9	E	Z	8	P	6	5	1
6	5	Z	E	Z	1	9	P	8
9	Z	5	9	P	E	Z	1	6
9	P	Z	6	1	8	5	Z	E
E	6	1	Z	L	5	8	9	P

9	P	Z	8	1	5	L	E	6
5	1	E	L	6	P	Z	9	8
8	L	6	9	Z	E	5	1	P
E	9	1	6	P	L	8	5	Z
6	Z	8	E	5	1	9	P	Z
L	5	P	Z	8	9	1	6	E
Z	8	9	5	E	6	P	Z	1
P	E	5	1	L	Z	6	8	9
1	6	L	P	8	9	E	Z	5

5								1
	8	9	2		1	5	3	
	7			3			8	
	9			8			5	
		6	1	5	3	8		
	5			4			6	
	1			2			7	
	6	2	4		7	3	1	
9								6

RECEPT

JESENSKA KROMPIRJEVA JUHA

SESTAVINE (PRIBLIŽNO ZA 4 OSEBE)

- 1 kg krompirja
- 100 g slanine
- 1 čebula
- 150 g korenja
- 50 g zelene
- 1 steblo pora
- ¾ l zelenjavne jušne osnove
- suhi majaron, sol, poper, peteršilj

PRIPRAVA

Krompir in korenje olupimo ter narežemo na kocke, zeleno nasekljamo, por narežemo na kolobarje. Slanino narežemo na kocke in jo prepražimo v veliki ponvi, dodamo sesekljano čebulo in jo na hitro popražimo. Zalijemo z zelenjavno jušno osnovo. Ko zavre, dodamo krompir, korenje, zeleno in por. Vre naj približno 30 minut. Na koncu vse sestavine zmešamo s paličnim mešalnikom v kremno juho. Začimo jo z majaronom, soljo in poprom, potresemo s sesekljanim peteršiljem in postrežemo. Po želji lahko dodamo žlico kisle smetane. Dober tek!

De Dietrich

Plinske peči Evodens.

5
letna polna
garancija

PREMIUM RAZRED
VRHUNSKA TEHNOLOGIJA
UPRAVLJANJE PREKO TELEFONA
NA JVIŠJE UDOBJE BIVANJA

041 659 514 | veto.si

VETO d.o.o., Brnčičeva 25, 1231 Lj-Črnuče